

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

2 mei 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006
tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap,
de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap
en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie,
betreffende de organisatie en de financiering
van het herstelrechtelijk aanbod bedoeld in de wet van 8 april 1965
betreffende de jeugdbescherming,
het ten laste nemen van minderjarigen
die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd
en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door de dames Vera Jans en Helga Stevens**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Luc Martens.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack,
de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Sonja Claes, de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera
Jans, de heer Luc Martens;

de heer Bart Caron, mevrouw Elke Roex, de heer Bart Van
Malderen;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van
der Borcht.

Plaatsvervangers:

de heer Erik Arckens, de dames An Michiels, Monique
Moens, Linda Vissers;

de dames Cathy Berx, Trees Merckx-Van Goey, Sabine
Poleyn, de heer Steven Vanackere;

de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint, Els Robeyns;
mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marc Cordeel, mevrouw
Hilde Eeckhout.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

mevrouw Helga Stevens.

Zie:

1155 (2006-2007)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

1.	Toelichting door de heer Lucien Rahoens, afdelingshoofd van het voorzieningenbeleid van het agentschap Jongerenwelzijn.....	4
2.	Algemene en artikelsgewijze bespreking en stemmingen.....	5
3.	Eindstemming	8

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak op 24 april 2007 het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, betreffende de organisatie en de financiering van het herstelrechtelijk aanbod bedoeld in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade.

Dit ontwerp van decreet werd besproken samen met het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, betreffende de organisatie en de financiering van de ouderstage, zoals vastgelegd in de wet op de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1156/1) en met het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 13 december 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, betreffende de inwerkingtreding van artikel 7, 7°, van de wet van 13 juni 2006 tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1157/1).

1. Toelichting door de heer Lucien Rahoens, afdelingshoofd van het voorzieningenbeleid van het agentschap Jongerenwelzijn

Minister *Inge Vervotte* stelt vast dat de hervorming van de jeugdbeschermingswet heel wat tijd en energie in beslag heeft genomen. Uiteindelijk heeft dat geleid tot belangrijke wijzigingen. De constructieve gesprekken met de minister van Justitie hebben geleid tot het sluiten van drie samenwerkingsakkoorden die zullen worden toegelicht door de heer Rahoens.

De heer *Lucien Rahoens*, afdelingshoofd van het voorzieningenbeleid van het agentschap Jongerenwelzijn, licht de inhoud van de samenwerkingsakkoorden toe. Hij preciseert dat de drie samenwer-

kingsakkoorden tussen de federale overheid – meer bepaald de minister van Justitie – en de diverse gemeenschappen werden gesloten ter uitvoering van de gewijzigde wet op de jeugdbescherming. De volledige naam van deze gewijzigde wet is: de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van de minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade.

De specifieke bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de gemeenschappen brengt met zich mee dat er samenwerkingsakkoorden moeten worden gesloten. De federale overheid is bevoegd voor het opsommen van de maatregelen die een jeugdrechtsbank kan opleggen aan minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. De gemeenschappen zijn bevoegd voor de uitvoering van deze maatregelen.

Er zijn drie samenwerkingsakkoorden, een samenwerkingsakkoord betreffende de inwerkingtreding van artikel 7, 7°, van de wet van 13 juni 2006, een samenwerkingsakkoord betreffende de organisatie en de financiering van het herstelrechtelijk aanbod en een samenwerkingsakkoord betreffende de organisatie en de financiering van de ouderstages.

Artikel 7, 7°, van de wet van 13 juni 2006 stelt dat de maximumleeftijd voor het opleggen of verlengen van maatregelen verhoogd wordt van 20 tot 23 jaar. Het samenwerkingsakkoord bepaalt dat die bepaling pas in werking kan treden als er ook een financieringsregeling is uitgewerkt in een nog te sluiten samenwerkingsakkoord. Inhoudelijk is dit het meest beperkte samenwerkingsakkoord.

Het samenwerkingsakkoord over de organisatie en de financiering van het herstelrechtelijk aanbod gaat over de bemiddeling die kan worden voorgesteld door de jeugdrechter of door de procureur des Konings en over het herstelgericht groepsoverleg dat kan worden voorgesteld door de jeugdrechter. De bemiddeling kan niet worden opgelegd omdat die de instemming van de betrokkenen veronderstelt. Ook het herstelgericht groepsoverleg kan niet worden opgelegd.

De gemeenschappen bouwen de bemiddelingsdiensten uit die belast zijn met de uitvoering van het herstelrechtelijk aanbod. In het samenwerkingsakkoord hebben de verschillende gemeenschappen zich ertoe geëngageerd om aan de minister van Justitie een lijst over te maken van de diensten die de bemiddeling uitvoeren.

In Vlaanderen wordt het herstelrechtelijk aanbod – volgens de criteria in de rondzendbrief van 21 december 2006 – uitgevoerd in geïntegreerde HCA-

diensten (Herstelgericht Constructieve Afhandelingsdiensten). Een overzicht van deze diensten is opgenomen in de powerpointpresentatie. In Vlaanderen werd het herstelrechtelijk aanbod de voorbije jaren al stelselmatig uitgebouwd. De gewijzigde wet op de jeugdbescherming biedt een wettelijke basis voor die bestaande praktijk en zorgt voor een uitbreiding ervan en voor een betere spreiding. Uit het schema blijkt dat het aanbod in heel Vlaanderen verzekerd is.

Het samenwerkingsakkoord regelt de cofinanciering van die bemiddeling. De minister van Justitie heeft zich ertoe geëngageerd om de bemiddeling die wordt voorgesteld door de procureur des Konings en die wordt uitgevoerd door de bemiddelingsdiensten te financieren met een bedrag dat jaarlijks zal worden geïndexeerd. Voor de Vlaamse Gemeenschap is dat 3 miljoen euro, voor de Franse Gemeenschap 2 miljoen euro en voor de Duitstalige Gemeenschap 25.000 euro. In 2007 zal de financiering proportioneel zijn met het aantal maanden dat deze diensten geoperationaliseerd zijn. Voor Vlaanderen werd de operationalisering eigenlijk vastgelegd op begin april. De opgesomde diensten zijn op dit ogenblik dus reeds bij machte om die bemiddeling uit te voeren.

Het derde samenwerkingsakkoord betreft de ouderstage. Dat is iets totaal nieuws. De ouderstage wordt uitsluitend georganiseerd door de gemeenschappen. Ook in dit geval hebben de gemeenschappen zich geëngageerd om een lijst voor te leggen van de diensten die de ouderstage zullen uitvoeren. In Vlaanderen werd de uitvoering van de ouderstage gekoppeld aan de geïntegreerde diensten HCA, dat zijn de diensten die ook instaan voor de herstelbemiddeling.

In het samenwerkingsakkoord zijn de modaliteiten van het uit te werken programma opgenomen. Zo willen ertoe zorgen dat de ouderstage in het hele land op een gelijkaardige wijze wordt ingevuld. Iedere dienst beschikt over 1,5 VTE en voert 35 ouderstages uit per jaar, met een gemiddelde van 30 contacturen per ouderstage. De ouderstage wordt volledig gefinancierd door de federale overheid, meer bepaald door het ministerie van Justitie. In 2007 gaat het om 80.000 euro per dienst. Voor de veertien Vlaamse diensten zal dat bedrag in verhouding staan tot het aantal maanden waarin de ouderstage geoperationaliseerd is in 2007, namelijk negen maanden. Voor de komende jaren is er voorzien in een groei om ten slotte in 2009 uit te komen op een betoelaging van 2286 euro per ouderstage.

2. Algemene en artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Mevrouw *Marijke Dillen* merkt op dat Vlaanderen geen inhoudelijke wijzigingen meer kan aanbrengen aan de tekst van de samenwerkingsakkoorden.

De standpunten van de verschillende fracties over het jeugdrecht zijn bekend. Daarom heeft het volgens haar weinig zin om het nog eens te hebben over de ouderstage, over het herstelgericht aanbod of over de kritiek die er op dit ogenblik al is op het terrein.

Tijdens een studiedag die ze vorige week heeft gevolgd over dit dossier, is inderdaad gebleken dat er op het terrein nog ernstige problemen zijn. Ze betreurt ook dat deze kwestie nog altijd geen Vlaamse bevoegdheid is, ondanks eerdere aankondigingen. De Vlaams Belangfractie is geen voorstander van het jeugdrecht dat het resultaat is van een compromis waar veel mensen in Vlaanderen niet gelukkig mee zijn. Daarom zal ze zich onthouden bij de stemming.

Mevrouw *Helga Stevens* wil weten wat er zou gebeuren als de minister van Justitie – omwille van financiële problemen – zou beslissen om niet meer mee te werken. Zijn er hiervoor in de samenwerkingsakkoorden bepaalde voorzieningen en termijnen opgenomen? Moet Vlaanderen daarvan dan de gevolgen dragen?

De heer *Lucien Rahoens* antwoordt dat de samenwerkingsakkoorden voorzien in evaluaties, op geregelde tijdstippen. Volgend jaar volgt er al een eerste evaluatie en daarna kunnen de zaken indien nodig worden bijgestuurd. Op dit ogenblik is er geen enkel risico dat Vlaanderen de financiering onverwacht helemaal zelf moet dragen.

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* zal haar mening over deze samenwerkingsakkoorden voorbehouden voor de plenaire vergadering. Ze heeft wel nog enkele punctuele vragen.

De verschillende gemeenschappen hanteren een specifieke eigen praktijk. In Vlaanderen is er bijvoorbeeld een goed uitgebouwde praktijk van thuisbegeleiding voor de POS-situaties, al is dat niet hetzelfde als de ouderstage. Uit juridische bezorgdheid probeert men nu via de samenwerkingsakkoorden – en zeker voor de ouderstage – een soort van eenheidskader te realiseren voor heel België. Het samenwerkingsakkoord vermeldt daarom een gedetailleerde regeling voor de ouderstage. Ze vraagt zich af of Vlaanderen daarbij zijn eigen visie voldoende zal kunnen bewaken.

Artikel 9 van dat samenwerkingsakkoord is volgens haar hoogst merkwaardig. Wanneer de ouders van

jongeren die een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd onwillig zijn om hun medewerking te verlenen, wil men, in het voordeel van de jongeren, op een dwangmatige manier iets ondernemen ten aanzien van de ouders. Dat werd vooral gevraagd vanuit Franstalig België. Datzelfde artikel bepaalt dat in maart 2009, op basis van het eerste werkingsverslag, zal worden onderzocht of het opportuun is de ouderstage uit te breiden tot andere problemstellingen, zoals het schoolverzuim. Via de ouderstage zou men de ouders trainen om hun kinderen naar school te doen gaan. Tot op heden is schoolverzuim in hoofde van de jongere echter geen MOF-situatie, al creëert het wel een problematische opvoedingssituatie (POS). Ze heeft begrip voor die vraag, maar ze betwijfelt of men dat samen met het federale niveau moet aanpakken in het kader van de ouderstage. Ze veronderstelt dat dit veeleer iets is voor de integrale jeugdzorg. Ze meent dat men zich ook af en toe de vraag moet stellen waarom kinderen niet graag naar school gaan. Ze vraagt zich af hoe de eigen Vlaamse visie, met een duidelijke buffer tussen de gerechtelijke en de vrijwillige jeugdhulp, kan worden bewaakt.

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* veronderstelt dat mevrouw Merckx alludeert op de sanctie voor de ouders, waarin de wet op de jeugdbescherming van 1965 voorziet als de kinderen niet naar school gaan, namelijk het inhouden van de kinderbijslag. Als dat de vraag is van mevrouw Merckx, dan sluit ze zich daarbij aan.

De zaken die nu op het getouw staan zijn volgens haar een eerste stap in de goede richting. Er is kritiek vanuit de praktijk, maar er zijn ook positieve signalen. De slachtoffers stellen dat zij zich hierdoor erkend voelen. Het uitbreiden van de bestaande herstelbemiddeling en strafbemiddeling naar de minderjarigen is een goed element. Wie iets misdaan heeft, moet zijn excuses aanbieden aan de persoon die het slachtoffer is van de gepleegde feiten. Daarenboven is er een regeling om de aangerichte schade te vergoeden, al kan dat over een aantal maanden of jaren lopen. Als men kan voorkomen dat men voor de rechtbank moet verschijnen door de schade te herstellen, dan is dat positief, zowel voor de dader als voor het slachtoffer.

Inzake de tenlasteneming van de financiële repercussies zijn de samenwerkingsakkoorden volgens haar duidelijk.

De VLD-fractie is ook blij dat er een evaluatieperiode werd ingebouwd, waardoor men kan bijsturen op basis van de constructieve kritiek van het werkveld.

De ouderstage is volgens haar een goede zaak, ook al omdat steeds meer mensen kinderen krijgen op

jonge leeftijd en daardoor problemen krijgen met hun opvoedingstaken. Het feit dat kinderen in bepaalde gezinnen geen klankbord vinden voor hun problematiek is volgens haar een leemte in de vorige wet op de jeugdbescherming. De rechter – in casu de jeugdrechter – kon de ouders niet terechtwijzen. Alleen in welbepaalde omstandigheden kon de procureur een initiatief nemen. Ze vindt het ook goed dat de samenwerkingsakkoorden bepalen dat de ouderstages financieel ten laste kunnen vallen van het ministerie van Justitie.

De VLD is tevreden met de inhoud van deze drie samenwerkingsakkoorden. Dat geldt zeker voor de bepalingen over de bescherming van de jeugdige in het kader van het al dan niet slagen van de bemiddeling. Er is een zekere deontologie rond het overmaken van stukken in het dossier, een consequente aftoetsing en er kan een heel stringent kader worden gehanteerd. De VLD-fractie zal deze ontwerpen van decreet dan ook goedkeuren.

De heer *Tom Dehaene* beseft dat het parlement alleen voor of tegen deze samenwerkingsakkoorden kan stemmen en dat het geen wijzigingen kan aanbrengen. Toch heeft hij twee bijkomende vragen.

Artikel 2 van het samenwerkingsakkoord over de ouderstage spreekt over de taal die moet worden gehanteerd voor de ouderstage. De zin die begint met het woord ‘niettemin’ voorziet in een uitzondering.

Op pagina 46 leest hij dat er tot 2009 duidelijke afspraken zijn over het budget. Hij wil weten in welke bedragen er is voorzien voor de periode vanaf 2010.

Mevrouw *Mieke Vogels* deelt mee dat deze samenwerkingsakkoorden de uitvoering regelen van een wet waar zij niet achter staat. Daarom zal ze zich onthouden bij de stemming in de plenaire vergadering.

In het samenwerkingsakkoord wil men vooral de financiële verplichtingen van de federale overheid definiëren. De Raad van State merkt volgens haar terecht op dat die financiële verplichtingen alleen gelden voor zover de maatregel een band vertoont met een gerechtelijke procedure. Dat betekent concreet dat het moet gaan om een MOF. Kan men daaruit afleiden dat alleen jongeren die een MOF hebben gepleegd, tot de leeftijd van 23 jaar in een gesloten instelling kunnen verblijven?

Het samenwerkingsakkoord over de financiering van de ouderstage bepaalt dat de ouderstage mettertijd zou kunnen worden uitgebreid tot schoolverzuim. Als de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen duidelijk geen belangstelling hebben voor het feit dat

het kind niet naar school gaat, zou misschien een ouderstage kunnen worden opgelegd. In dat geval gaat het echter om een problematische opvoedingssituatie en is er geen enkele band met een gerechtelijke procedure.

Minister *Inge Vervotte* antwoordt dat er voor bepaalde parameters, onder meer voor de financiering, gestreefd werd naar een zekere eenvormigheid. De invulling gebeurt echter in samenspraak met de mensen die instaan voor de concrete uitvoering van de regelgeving. Dat is een bevoegdheid van de gemeenschappen.

Artikel 9 van het samenwerkingsakkoord over de ouderstage bepaalt inderdaad dat zal onderzocht worden of het opportuun is om de ouderstage uit te breiden naar andere situaties, bijvoorbeeld het schoolverzuim. Minister *Frank Vandenbroucke* is vragende partij om na te gaan hoe er strenger kan worden opgetreden tegen spijbelen. In overleg met de federale overheid zal er daarom worden onderzocht in welke mate de spijbelproblematiek kan worden gerelateerd aan als misdrijf omschreven feiten. Hij zal daaromtrent verder contact opnemen met de minister van Justitie.

De heer *Lucien Rahoens* antwoordt dat de ouderstage vanaf 2009 gefinancierd wordt met een te indexeren bedrag van 2286 euro per ouderstage. Vanaf 2010 wordt de financiering jaarlijks berekend op basis van het aantal ouderstages dat werd gerealiseerd in het vorige kalenderjaar. Daarvoor wordt hetzelfde te indexeren bedrag gehanteerd.

De bepalingen over de taal – artikel 2 – impliceren dat een gezin dat over de taalgrens gaat wonen, maar sociale, culturele of educatieve banden heeft met de andere gemeenschap, in de eigen taal kan worden bediend. Concreet kan het bijvoorbeeld gaan om een gezin dat in Wallonië is gaan wonen, maar waarvan de ouders Nederlands spreken en de kinderen een Nederlandstalige school bezoeken. In Brussel kan men voor het Nederlands kiezen voor de ouderstage, ook al had men voor de rechtszaak voor het Frans gekozen. Dergelijke gevallen komen voor in de praktijk. In een POS-situatie is Vlaanderen in dergelijke gevallen niet bevoegd. Voor de ouderstages wordt dat probleem verholpen door deze maatregel.

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* begrijpt dat de onderwijstaal van de kinderen een referentie kan zijn. Hier gaat het echter om een stage voor de ouders. De heer *Lucien Rahoens* antwoordt dat er een bijkomende voorwaarde is: de familie moet een sociale, culturele of educatieve band hebben met de andere gemeenschap. Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* vindt dat een betwistbare formulering. De bevoegdheid van de jeugdrechtsbank is gebaseerd op de

woonplaats van de betrokkene. De kans dat de taal van de procedure niet de taal is die belangrijk is voor de ouders en voor de jongere, is niet zo groot. De ouderstage werd vooral gevraagd door de Franstalige jeugdmagistraten, want Vlaanderen had op eigen kosten al een instrumentarium uitgewerkt. Ze stelt dat de minister nauwgezet moet bewaken dat dit geen bron wordt van nieuwe transfers. De heer *Lucien Rahoens* antwoordt dat dit aspect deel zal uitmaken van de evaluatie. In de praktijk zal blijken of dergelijke situaties inderdaad uitzonderingen zullen zijn. Minister *Inge Vervotte* beklemtoont dat er een duidelijke band moet zijn met de andere gemeenschap. Er worden dus strikte voorwaarden gehanteerd. Het is de bedoeling om voor dergelijke situaties, die wel degelijk voorkomen in de praktijk, een oplossing te vinden. Deze regeling zal geëvalueerd en, indien nodig, bijgestuurd worden.

De heer *Lucien Rahoens* antwoordt dat een jongere inderdaad niet tot de leeftijd van 23 jaar in een instelling kan verblijven als het gaat om een POS. In dat geval eindigt de bevoegdheid van de jeugdrechtsbank bij de meerderjarigheid. Mevrouw *Mieke Vogels* veronderstelt dat de Vlaamse Gemeenschap wel zou kunnen beslissen dat een jongere ook bij een POS tot de leeftijd van 23 jaar in een instelling kan blijven. De heer *Lucien Rahoens* bevestigt dat. Dergelijke bepalingen kunnen worden opgenomen in de decreten betreffende de bijzondere jeugdbijstand.

Mevrouw *Mieke Vogels* gaat nog in op de opmerking over het schoolverzuim, al kan die pas vanaf 2010 een concrete betekenis krijgen. Deze opmerking verwijst naar personen die absoluut geen belangstelling vertonen voor het feit dat hun kind systematisch afwezig is op school en die aldus de problematiek nog verergeren. Ze veronderstelt dat alleen de jeugdrechter dat kan beoordelen en afdwingbaar maken. De heer *Lucien Rahoens* antwoordt dat de ouders juridisch verantwoordelijk zijn voor het vervullen van de leerplicht. Er zijn nu al strafbepalingen ten aanzien van de ouders voor het geval dat de leerplicht niet vervuld wordt. De ouderstage, die een strafbepaling is in het kader van MOF, kan daaraan worden toegevoegd. Hij spreekt zich niet uit over de opportuniteit van een dergelijke maatregel. Mevrouw *Mieke Vogels* veronderstelt dat de sociale diensten dat zullen moeten beoordelen. De heer *Lucien Rahoens* antwoordt dat de sociale diensten niet exclusief bevoegd zijn voor de leerplicht. Minister *Inge Vervotte* vult aan dat het overleg tussen de Vlaamse Gemeenschap en de minister van Justitie zal uitmaken welke bepalingen hier van toepassing zijn.

De artikelen 1 en 2 worden aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

3. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

De commissie beslist eenparig met 11 stemmen dat er conform artikel 56, 3, van het Reglement geen reflectietijd en reflectienota's zullen zijn.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Vera JANS
Helga STEVENS

Luc MARTENS
